

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: **SÓOTHY GYULA.**
LAPTULAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre ————— 8 kor.
Félévre ————— 4 „
Negyedévre ————— 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Mindnyájunknak. . .

Véreink a harctéren küzdenek s nekünk itthon kell az erőt összegyűjteni — mindnyájunknak, ha élni akarunk tovább e hazában.

A nemzet fiaihoz, minden egyes tagjához fordul a kormány.

„Szerencsés alkotású tőkebefektetésre, kitűnő kölcsönjegyzésre ad ki felhívást”.

Ez nem áldozathozás — ez hazafias kötelesség.

Segítség a hazának.

A garast letenni a haza oltárára.

Pro Patria!

Kamatot ad az állam.

Saiát polgárainak fizeti.

Zsebbe tehát a kézzel!

Ha üres lesz is a zseb, de éljen a haza.

Legyünk tehát ott mindnyájan!

Mindnyájunknak el kell menni!

Felhívás a magyar nemzethez.

Gyulafehérvár, nov. 14.

Igen rövid ideje annak, hogy Németország hadi kiadásainak fedezésére nyilvános aláírás útján nemzetétől 3 milliárd márkát meghaladó kölcsönt vett fel és bizonyára élkenen él még mindenki emlékezetében az a lelkesedésnek és hazaszeretnek az a ma-

gasztos megnyilatkozása, melynek ez alkalommal tanui lehetünk. Ugyanily felhívással fordul most a magyar állam is fiaihoz, hogy megvethesse alapját egy szebb, boldogabb jövőnek, melyre mindannyian oly reményteljes bizalommal várakozunk.

A kölcsön, melyet a kormány ebből a célból nyilvános aláírásra bocsát, a rendkívüli viszonyokhoz mérten lényegesen elült a multban felvett államkölcsönöktől, nevezetesen számos oly újítást tartalmaz, mely a vásárlónak adott kedvezmények szempontjából az eddig megszokott kereteket jóval túlhaladja.

Igy első sorban eltér a multban követett eljárástól, a kibocsátás módja és az aláírási helyek kijelölése. A jelen hadi kölcsönél ugyanis nincs meg az a konzorcium, mely az államkölcsönök elhelyezését eddig közvetíteni szokta, hanem az állam egyenesen polgáraihoz fordul, közvetlenül hozzájuk intézi hívó szövegét. Az aláírási helyek száma pedig a közönség kényelme érdekében tetemesen megnagyobbodott. Ezuttal első ízben találjuk a jegyzések elfogadására feljogosított helyek között az állampénztárakat, adóhivatalokat, az osztrák-magyar bank pesti főintézetét és magyar szent korona országainak területén levő fiokjait, a postatakarékpénztárt és annak 4000-et meghaladó száma közvetítő hivatalát, az összes postahivatalokat, nemkülönben az Országos Köz-

ponti Hitelszövetkezetet és valamennyi tagját. Természetesen a nevesebb magyar pénzüntézetek, azonkívül számos horvát pénzüntézet ezuttal is az aláírási helyek közt szerepelnek.

Egyik további eltérés a kölcsön után adott kamattal mutatkozik, amennyiben az állam ez alkalommal a neki használatra átengedett összegek után oly magas kamatot nyújt, aminőre eddig még példa nem volt. Nevezetesen a kölcsönkötvények 6 %-os típusok, vagyis a névérték után számitott 6 %-os kamatot hoznak. Mivel azonban a kibocsátási árfolyam a névértéket nem éri el, a tényleges kamatozás még a 6 %-ot is meghaladja. Ehhez járul még, hogy a kamatszámítás már 1914 november hó 1-től, tehát jóval a kölcsön befizetését megelőző időtől kezdődik.

Emellett van még egy újítása a kölcsönnek, amely újítás a kölcsönkötvény birtokosára nézve nem kis jelentőséggel bír. Ez pedig abban áll, hogy annak, aki kötvényét 5 évre zároltatja, joga van az ötödik év utolsó negyedében a kölcsönt fölvonandani. A kincstár ez esetben a kötvény teljes névértékét visszafizeti, úgyhogy az ily zárolt kötvény tulajdonosa a magas kamatozáson kívül még jelentékeny tökenyerességhoz is jut.

Amidőn ezenkívül a kölcsönnek azt a demokratikus jellegét adó rendelkezését is felemlítjük, hogy a kötvények nem csupán

MAX TIVADAR.

1892—1914.

Gyászba borult a természet! Az ősz lombhullató fagyos szele végig sepepte már a tájat, lehullatta sárguló lombját az erdő, pusztá lett a mező, madárdaltól csendes a liget s a tiündöklő napsugár csak fényt áraszt, de nem melegít már. Aludni tért a természet!

Távol a harc mezején, a hon határainál ágyuk dörgése, puskák ropogása hallik, vitéz katonáink kiömlő piros vére öntözi a föld göröngyeit, hogy dusabb kalászt hozzon, hogy acélosabb, nemesebb gabonát teremjen.

Mig ott a végeken s idegen országok földjén véreink száza, ezrei haltak és hálnak hősi halált, addig a mi szerény kis körünkben a békének egy katonája hunyta örök álomra szemét.

Ágyban, szerettei ölelő karjai között lépett be e katonánk az örök béke megszentelt földjére, de azért volt idő, a mikor

a kardot ő is vitézül forgatta, a mikor vérét hullatta hazájáért, királyáért, s hősiessen védte ennek alkotmányát és szent, igazságos ügyét.

A békének munkásságban is vitéz és fáradhatatlan e katonája Max Tivadar volt. Ő kis városunknak egy megszokott, mindnyájunk által tisztelt, s mondhatom tipikus alakja volt.

Az ügyefogyottak támogatója, az övezgyek őltalmazója, az árvák, elhagyottak gyámolítója. Nemesen dobogó jó szíve meghallgatta a jajgatók, a sírók hadát és segíteni igyekezett embertársain, azok szenvedéseinek. Keresztényi szeretettel vette őltalmába a hozzá fordulókat személy válogatás nélkül, s önzetlenül, szeretettel, hűségesen karolta fel ügyeiket s védte azokat, ha kellett a trón számolyáig.

Hűséges szolgálja volt egyházának, lelkes katonája hazájának, királyának, bátor szószólója az igaz ügynek, s munkása a kulturának.

Eszéken született az 1829-ik év novem-

ber hó 9-én, hol atyja császári királyi hadnagy, börtönmester volt. Mint 7 éves fiú a karánsebesi katona iskolába került, a honnan 16 éves korában kadétként a temesvári gyalogezredhez lett beosztva. Itt két év múlva hadnaggyá lépett elő, azonban az 1848-iki szabadságharc kitörése alkalmával állást ott hagyván, honvédek csapatot fel s hősiessen harcolva több csatában védte hazáját és annak alkotmányát.

A szabadságharc lezajlása után elfogták, elzárták s később az osztrák hadseregbe közlegénynek besorozták, de már egy fél év múlva ismét hadnaggyá lépett elő.

Mint osztrák tiszt az 1855. évben Fogarasra küldetett, hogy az itten elhelyezendő katonaság részére a várkastélyt alkalmassá tegye, kitarasztassa és a katonai kórházat felállítsa, berendezze. E feladatának teljesítése után visszakérül ezredéhez a „Heimrich” ezredhez s 10 évet tölt azzal Olaszországban.

Később mint százados a „2-ik Sándor” ezredhez lett áthelyezve s ezzel az ezreddel került az 1866-iki háborúba, a hol lelki testi

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlok. stb. gyára. — Árjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve.

100, 1000 és 10.000 K. névértékre szólnak, hanem már 50 K. névértékben is megszereshetők, a kép teljessége érdekében még két oly intézkedésre kell a figyelmet felhívunk, melyek a kölcsönre a rendkívüli idők bélyegét nyomják. Ezek egyike abban áll, hogy amennyiben a kötvény birtokosának készpénzre lenne szüksége, úgy a kötvényt, sőt már az aláírási helyen kapott elismerést is a közelmúltban felállított hadi kölcsönpénztárnaknál elzalogosíthatja, mikor is kölcsönre után a mindenkorai váltoleszámítási kamatláb szerint számított kamatot tartozik fizetni. Megjegyzendő, hogy ez a kamat rendszerint kisebb 6 %-nál, tehát annál a kamatnál, melyet a kötvénybirtokos pénze után az államtól kap.

A másik intézkedés a moratoriummal áll kapcsolatban és abban merül ki, hogy a betéteket kezelő penzintézetek a betevők kívánságára a hadi kölcsönkötvények vásárlása céljából kiszolgáltatni tartoznak azokat a betéteket, melyeket egyébként a moratorium rendelkezéseik lekötvé tartanak.

Mindéből látjuk, hogy az ezen kölcsönben való részesedésre irányuló felhívás nemcsak áldozatot nem követel tőlünk, hanem inkább alkalmat nyújt arra, hogy a gyűmölcsozetenél heverő, vagy csak csekély jövedelmesezést nyújtó tőkék ritka kedvező módon elhelyezhetők legyenek és egyben a legnemesebb cél érdekében hatalmas mozgató erővé tömörüljenek. Hozza el tehát mindenki, úgy a gazdag, mint a kevésbé tehető minden nélkülözhető vagyonát a haza oltárára, hogy ily módon bebizonyíthassuk azt, hogy áldozatkészség tekintetében mi sem maradunk mögötte nagy szövetségesünknek és miként fényes tanujelét adták hadba vonult véreink, úgy mutassuk meg mi is, hogy nem vészett ki mai napig sem a multak folyamán annyiszor megnyilatkozott magyar lángoló hazaszeretet.

A téli háboru borzalmai ellen katonáinknak prémre van szükségük. A kinek van, küldje e címre: Hadsegélyező Hivatal, Budapest, Váci-u. 38. A posta ingyen szállítja.

jó barátjával Kraibig századosal együtt Terezienstadtba lett beosztva és az osztrák hadsereg segítségére küldött szárszázági hadsereg beszállásával és élelmezésével megbízva.

Ez a Kraibig nevű jó barátja csak nem rég mint altábornagy hunyt el Budapesten. Az 1867. évben mint császári és királyi százados Fogarasra kerül ezredével és itt nőül veszi Tellmann Saroltát, egy jómódú polgár leányát.

Ugyanez évben nyugalomba vonul, címzetes őrnaggyá lesz s megtelepedvén Fogarason, megkezdí munkálkodását, melyet azóta 47 éven át a közjó javára fáradozhatatlanul teljesített.

1869. évben lesz a római katolikus iskola gondnoka s e téren tevékeny működést fejt ki. Könyöradományokat gyűjt, felhasznál minden alkalmat, hogy az iskola vagyonát gyarapítsa. Sorra felkeresi a főhercegeket, az időnként magasabb rangba előlépő tisztársait, mágnásokat s mindenkitől sikerült kéréselni egynehány fillért s e könyöradományokkal az iskola vagyonát 40000 koronára gyarapítja. Ebből az összegből 3000—32000 korona felhasználásával

Püspök urunk Sepsiszentgyörgyön.

Váratlanul esendben, reklám nélkül érkezett az erdélyi püspök Sepsiszentgyörgyre. Csak egy rövid távirat jelezte a nagy vendéget, ki e nehéz, gondterhes napokban elindult a szeretet útjára. Sorba járja a vidéki csöndes városokat. Tudja, hogy ezekben a kicsiny házakban nap-nap után nő a bánat, hogy a remény, halkabb az öröm s hangosabb a sirás. Mikor a püspök emberséges nagy szíve is tele van könnyel és imával a nem régen eltemetett jóságos anyját, mikor az ő magas, előkelő családjának is nem egy tagja küzd a harctéren, akkor indul el a nagy lélek a vizasztalás útján.

Talán mert váratlanul érkezett, talán mert fogékonyabbak a lelkek a megpróbáltatás idején: jóleső meleget, békességet, nyugalmat adott minden jelenlevőnek a püspök kedvesen egyszerű szava, kedvesen egyszerű, vonzó megjelenése.

Hétfőn e hó 2-án délután érkezett a főpásztor s szokott helyére, az egyszerű plebánia-lakba szállott. Ott is a plebános egyszerű dolgozószobájában húzódott meg, nem a rendelkezésére bocsájtott szalonban. A püspök nem szereti a lakatlan dísz-szobákat. Azokban nincs lélek, élet, munka. Majláth püspök a nagy címek, rangok, paloták ura ott érzi jobban magát, ahol az egyszerűség és a munka levegője veszi körül.

— Arisztokrata körben keveset vagyok — így szölet a püspök egy alkalommal. — A népet szeretem s a gyermekeket. Ha meztelán van, — még jobban szeretem, mintha díszes.

Akik ismerik a főpásztor finomságos, mély lelkületét, tudják, hogy ezek a szavak nem frázis és nem sablon, hanem benne húzódik meg egy nagy szív életfilozófiája. Meisel apát-plebános és Péter Pucher kíséretében jött a püspök. Másnap megérkezett Jenáky kézdívásárhelyi pap-tanár is. Alighogy megérkeztek, rögtön betért a püspök a szomszédos polgári fiúiskolai Vörös Kereszt kórházba, ahol tudvalevő-

leg egy csapat idegennyelvű szegény sebesült van ápolás alatt. Úgy tudjuk ez a legszebb, legkényelmesebben berendezett kórház a városban. A vezetőség élén a lelkes és nemes buzgalmu báró Szentkereszty Béláné palotahölgy fogadta a püspököt teljes ápolónői öltözetben. Ekkor már harangoztak is a templomban, ahová valláskülönbőség nélkül tódult a nép az alkalmas esti órában. Talán a tolongásból magyarázható az a sajnálatos jelenség is, hogy az első padokon elhelyezett figyelmeztető cédulákat a közönség nem vette figyelembe s egyszerűen elfoglalták a sebesültek részére fenntartott helyeket.

A templomban jelen volt a város színeje. Kár, hogy a szegény cseléd- és munkásnépek ilyenkor nem adatik alkalom templomba mehetni. Jelen voltak a összes iskolák. A helybeli hivatalfők és katonák. És jelen voltak a megsebesült katonák; a Vöröskeresztes ápolók vezetése alatt, az orvosokkal együtt. A fehérruhás ápolónők élén az elnökné, Szentkereszty bárónő állott. Az olvasót Meisel apát mondotta el és szép gondolatirányítással hozta kapcsolatba a háborúval. Utánna a püspök lépett a szószékre. Beszédének szeretetteljes lágyágát, szokott csöndes finomságát, mintha megerősítette volna a háborús idők szelleme. Katonás rövidséggel, világos tiszta erkölcsi hatásokban változta a háborút. Ki kell emelnünk a főpásztor gondolatmenetét, aki mint ember részvétet érez a háborúban szenvedők iránt, de mint lelkipásztor: örömmel mérlegeli a háború hatásait a lelkiek terén.

Úgy érzi, hogy a jök és nemesek mellett bizonyos százalékban el fog hullani a társadalom züllött, romlott, haszontalan része is, kik talán soha senkinek javára nem voltak s nem lettek volna soha ezután se. A társadalom tisztítóüzének tartja a főpásztor a háborút. De az egyénre nézve sincs kisebb jelentősége, hiszen aki végig küzd a háborút, lelke oly megrendítő, fel-emelő és egész életét átalakító hatásokat és emlékeket szerez, hogy azt az élet semmi más viszonyai között se élhetné át. A

szerzi meg az egyház iskolája jelenlegi telkét és építi fel az iskola épületét.

Munkálkodása mind nagyobb és nagyobb mérvet ölt s az 1872-ik évben megkezdí az addig nagyon is elhanyagolt állapotban lévő temető rendezését. Majd ísmét gyűjt; egyházi ruhákat, egyházi felszereléseket szerez, s gyűjtéseiből létesíti a „Simon Jenő” menház 2800 koronás faalapját és egy 1000 koronás beruházási alapot. Folytonos munkálkodásának elismeréséül az 1875-ik évben kapja a Ferenc József rendet, 1879-ben a Szent Ferenc rend általános konfrátere lesz és ugyanazon évben kapja meg a Szent Gergely rendet. Az 1882. évben az egyházközség gondnokának is megválasztja és e tisztét azóta példátlan lelkiismeretességgel, önzetlenül tölti be. Ugyanez évben kapja a Pius-rendet s lesz a Szent Ferenc rend apostoli szindikussa is, az 1887. évben pedig a Szent Szilveszter rend arany sarkantyus lovagja, míg az 1911-ik évben a Ferencz József rend tisztí keresztjével tüntetik ki.

Mint említém az 1866-iki háborúban a szász hadsereg beszállásával és élelmezésével volt megbízva Kraibig nevű tisztársával együtt, s míg az, e működéséért már

abban az időben kintünetésben részesült Max kintünetése elmaradt, jöllehet arra előjegyezve volt. Az 1908. évben azonban a szász király öccsének, a freiburgi egyetem herceg tanárának közbenjárására ő is megkapja a Szász királyi érdemrendet.

Az egyházközség érdemei elismeréséül az 1909. évek 40 évi áldásos működését azzal hálálta meg, hogy tiszteletére díszes egyházi és polgári ünnepélyt rendezett, díszlakomát adott s „Max Tivadar” iskola alap címen egy 1000 koronás alapot létesített, a melynek célja és rendeltetése a szegény iskolás gyermekek felruházása.

Munkálkodásának és fáradozhatatlanságának jellemzésére szolgálhat még az, hogy 90 árának volt gyámja.

De kidölt ő is, mint annyi más, kiesett kezéből a kard, a toll, melyet forgatott, megszünt dobogni a szív, mely annyi jót tett, de fáradozása, utólérhetetlen szorgalma és bámulatos kitartása százak és ezrek szívébe öltötte be a hálás kegyeletet. Nevét arany betűkkel írta be egyházközsége történetébe s munkálkodásával minden szobornál marandóbb emléket állított.

ZANKÓ EMIL.

háboru tehát a lelkek tisztító tüze és mint ilyen, kihatásaiiban áldásos lesz s különösen az ifjúság lelki nevelésében visz főszerpepet.

Végül a háboru szellemében nagy kiegyenlítő érzésekre mutatott rá a főpásztor. A világot rengetg drámákból és tragédiákban elvesz a kicsiny ember kicsiny baja, nagy gögje, mérhetlen elégedetlensége és önzése. Közös szenvedés, egy végtelen vágy, egy szívdobbanás most nemesak a magyar népe, hanem egész Európáé. Egyensúlyba jönnek, kiegyenlítődnek évtizedes ellentétek. Testvérekké válnak vallási, politikai, társadalmi ellenfelek. Ime a háboru, mint Isten békéltető, megálázó, felemelő, megvigasztaló keze.

Még egy igen szép fordulata volt a püspök beszédének. Az élet és a halál szembe állítása és értéke. Mindenkiéket annyit ér az élete, amennyit abban másokért tett. Ez az élet lényege és a lelkek célja. A katonaság a legtöbbet adja, mit embertársaiért, a hazáért, társadalomért adhat. A katonaság életét adja. És ebben a nagy odaadásban egyszerűen nagygyá, értékesedik az addig értéktelen élet is. A halál fensége még dicsőbb, ragyogóbb, értékesebb, tisztitobb lesz. A harctér halottjának emléket glória veszi körül. Ezért kell hogy a gyászolók lelkét nemes büszkeség és kien-gesztelődés töltse be.

E szavakkal kapcsolatban figyelemre méltóan emlékszik meg a rémhírek terjesztőiről és inti a könnyelmű bírásokodókat. Bárcsak lelkükbe vették volna az illetők a püspök szavait! A vigadókat emlékezteti a távolról hangzó jajszóra s inti őket, hogy ne legyenek ellentétben a szenvedők érzéseivel s ne sértsék a gyászolók hangulatát viselkedésükkel.

Valóban új utakat mutatott a főpásztor a lelkeknek. Szavait a templomi esendnél is nagyobb esendben hallgatta végig mindenki. Ilyen felemelő képet rég nem látunk, mint a róm. kath. templom belseje ezen az estén. A véres ruhájú, vánszorgó testü sebesültek könnyes szeméi égő tüzzel, nagyszerű áhitattal csüngenek az oltárok tüzen s a püspök alakján. Megható volt a templomi kép, amint a harcban elesettekért százan meg százan imádkoztak.

Templomozás után a közönség előzőnlötte az utcákat. A plebánián ünnepi vacsora volt, melyen az egyház emberei vettek részt.

Másnap reggel hat órakor már templomban volt a püspök és kísérete. Főkép a katonaság gyönt a reggeli órákban és nyolc órakor mise volt a harcban elesettek emlékére.

Reggeli templomozás után a püspök ismét intrakelt és megtekintette a vármegyei kórházat és az oltucai pótkórházat. A sebesültek ápolásában résztvevő urhölgyeknek, valamint a lelkes és szolgálatkész orvosi karnak elismeréssel köszönte meg a főpásztor azt a meleg lelkikézséget, melyet a sebesültek ápolásában tanusítanak. A püspöklátogatás emlékére Fogolyán dr. szép ötletéből egy kedves fényképfelvétel is történt a kórházban, pedig köztudomású dolog, hogy a püspököt nehezen lehet rábírn a lefényképeztetésre.

A kórházban egy ötéves kis beteg fieszka virággal köszöntötte a főpászort e szavakkal: „Kedves püspökbácsi, Isten

hozta, örvendünk, hogy eljött s kérem a bambucot!” A püspök végtelen kedveséggel vette az üdvözlést s a „bambuc ügy” elintézését „Benci bácsira” bízta.

Ekkor már dél felé járt az idő. A nemeslelkü püspök, mint az „Alkoholelleses Szövetség” fővédnöke, szíves látogatást tett a szövetség helybeli elnökénél Ádám Évánál, onnan pedig Szentkereszty Marietta bárónővel kocsin Árkosra hajtatott a főispán kastélyába és a gyöngélkedő bárónál időzött. Ebéd után Köröspatakra ment, ahol Kálnoky grófnét látogatta meg és az ő sebesülteit, kik végtelen örömmel vették a püspök érkezését. Kevés idő jutott egy-egy látogásra, mert délután 4 órakor már ismét Szentgyörgyön volt a püspök és 6 órakor újra megtelt a templom, úgy, mint előző este.

A püspök beszédére sok szemből kiperdült a köny. A tegnapi katonaság szava, lelkesítő hangú szép beszéd után, újra megzendült az ő kellemes, szívvel tele szava s amint finoman, esendesen zengett a szó a templom esendjén át: mintha megjelent volna fölöttünk az ezüsthajú édesanya virágos lelke, aki püspök fia kezéből egy nyári hajnalon szeliden veszi magához az Úr testét s mint aki elfáradott, de célhoz ért: mosolyogva tér az örökkévaló utra.

Gyönyörűen beszélt a püspök édesanya boldog haláláról. Olyan egyszerűséggel és olyan melegséggel, hogy megtelt a hallgatók szíve a szavával s elringatott, elesitött a lelkekben sok fájdalom, mikor rámutatott az utakra, melyen haladt az életem a nagyszivű anya, ki Isten kegyelmének vette betegségét s mosolyogva türt a szenvedést, mert ránevelte magát az áldozatos fájdalomra. Ezt a lelki felajánlást kell tennie most a katonáknak is. Szendésekkel edződni Istenért, akkor kevesebb lesz a kétségbeesés ott, a esaták zajában.

Ezen az estén a róm. kath. egyház főgondnokánál, dr. Künnle Tivadarnál volt vacsorán a püspök és kísérete és az egyháztanács néhány tagja.

Az utolsó reggelen is zsúfolva volt a templom. Százakra ment az áldozók száma és megható, kedves szavakkal bucsuzott el a püspök. Minden beszéde a háborus világból indult ki s oda tért vissza. Egész utja ezért történt. Ennek bizonyosságául vehetjük azt is, hogy utolsó reggelen, elutazása előtt látogatást tett a katonai parancsnokságnál, illetve az őrnagynál.

A délelött folyamán, elutazás előtt, a kedves, felejtethetlen jelenetek egész sora következett. Az egyháztanács és az Oltáregylet együttesen tisztelgett a plebánián a püspöknek. Székely Károly esperesplebánosé, a szíves és örvendező házigazdái volt a kellemes feladat, hogy a püspököt nevenapján felköszöntse. Megható egyszerűséggel és alázatos lélekkel fogadta ezt az egyházfejedelmet. Azután az ifjúság tisztelgett. Az a modor és hang, a hogyan beszélt hozzájuk a püspök, a szívekhez szólott. Az ő nagy szívének minden melege ott ragyog a püspök alakján, mikor gyermekkel beszél. Egy harmonikus szép, békés léleknek bájos közvetlensége zeng a szavában, amint a terrasz lépcsőjén az őszi verőfényben ide-oda

szól, tréfiál, cseveg, vigasztal. Csupa szépsége a léleknek az egész jelenet. Minden, amit mondott maga a szeretet. Minden lélek vágyik arra, e gondterhes napokban és éppen most, most jött el az, kinek szava máskor is gyógyított. Olyan ünnepi ragyogás töltötte el a jelenlevők lelkét, hogy egy pillanatra feledve volt annyi gond és bánat és senki se gondolt másra mint a szeretetre.

A plebánia udvaráról a vasuti állomáshoz kísérték hievei a püspököt, akit díszes fogatán maga Szentkereszty báróné palotahölgy vitt ki.

Érezte mindenki, hogy a szeretet köteleke egyre erősebb lesz a főpásztor és hieve között. Olyan ragyogó, finom, meleg emléket hagyott ezúttal Majláth püspök, mely a jelen idők borongó melancholiáját előlve, besugározta két napon a várost s ha visszatérnek is a gyöttré aggodalmak és gondok, majd minden szenvedésen át is világítani fog a főpásztor ittlétének emléke. Kísérje őt hieveinek bensőséges, meleg vágya, hogy gyakran lássuk őt körünkben!

Ádám Éva.

Főpásztori látogatás Fogarason.

Gyönyörű szép, őszi nap délutánján robogott a vonat Brassóból Fogaras fel, hogy elvigye a Sepsiszentgyörgyről jövő erdélyi egyházfejedelmet a fogarasi hívek körébe is. Szébbnél szebb képet varázsolt utközben a természet az utazók szeme elé. Szunyogszéknel elhaladva az ősök emlékezete tünt fel, hiszen a főpásztor egyik előneve „szunyogszéki” e községről veszi eredetét. Majd a lenyugvó nap, a magasba nyuló hegyek hóval fedte ormain aranyozta be s a fölöttük levő bárányfelhőkben tüzet gyujtott. Örömtüzek voltak, amelyek még egyszer üdvözölni akarták névnapjának alkonyán a lelkekért fáradozó apostolt. Kristálycseppekéből és lény sugarakból szőt drága szönyeget aggatott ki a kék égboltozat, hogy köszöntsé az evangéliumot hirdető misszionárius püspököt, aki e háborus komoly időkben szalad hátorítani, vigasztalni, javítani és építeni.

Mintia odakiáltott volna a nagy természet: „Specie tua et pulchritudine tua intende, prospere procedet et regna propert veritatem et mansuetudinem et iustitiam et deducet te mirabiliter dextera tua.”

A te ékességgeddel és szépségedgeddel (a Lélek hatalmával) indulj meg, járj szerencsésen és országoti a valóságért és szelidségért és igazságért; és jobbod csodálatosan elvezet téged. Ilyen lelki uralommal esodákat fogsz művelni.

Érezték ezt a fogarasiak is. Szeretettüknek mindenféleképpen jelét adták. Tudták, hogy méltó a munkás az ő bérére, azért már a legközelebbi állomásra küldötte a főispánné ő méltósága az izletes zúsonmát.

A fogadtatás.

Dacára, hogy csak rövid idő alatt terjedhetett el a híre, hogy a Főpásztor meglátogatja a hitközséget, mégis sokan meglentek az állomás. Meleg vendégszeretettel fogadták kiszállás alkalmával a főispán, főispánné, házfönök, rendörkapí-

tány és még többen. Ezután egyenesen a templomhoz hajtatott, ahol örömrivalgással üdvözölte a szép tenyőfák alján sorfalat álló mindkét nembeli ifjúság és a papság.

A templomban.

A hívőkkel és sebesült katonákkal zsúfolásig megtelt templomba való bevonulás után a szentolvasót imádkoztuk el, felajánlva annak dicsőséges részét a királyért, hazáért, hadseregünkért, győzelemért és békéért.

Majd a háborus időben felhangzó imát mondtuk el és ezután Püspök Atyának a szószékre lépett és szelid szavaival fejtegette az ellenségeink által reánk kényszerített háboru igazságos voltát és annak eredményeit.

Óva intette híveit a pesszimisták által terjesztett álhírek elfogadásától. Felvilágosította a hadvezetők böles eljárásáról, legjobb terveiről és a győzelmeikről. Felolvasta egyik derék papjának sorait a harctérről és egyik lelki fiának üzenetét. Kifejtette ennek alapján, hogy sok tékozló fiu tér vissza mennyei Atyja kegyelmébe, aki azelőtt keveset gondolt lelkére. Buzdította az anyákat, hitveseket, hogy a haza védelmére küldött fiaikat, férjüket nagy-lelkűleg áldozzák fel, hiszen azok hősiességükkel s esetleg vértanúságukkal a haza jövődó boldogságát vivják ki. Miként a Megváltónak a Golgotha ormán kiontott vére új életet teremtett az egész világon, úgy indította meg a tespedésből az átalakulást a trónörökös-pár kiömlött vére után keletkezett nagy háboru s hozza közelebb a lelkeket Istenhez.

Takarékosságra, áldozatokra és illetelmes ruházkodásra intette hallgatóit. Majd az ifjúsághoz fordult, szent Imrét állítva mintaképül, azt buzgóságra, munkásságra és tisztaságra serkentette. Épp ezért, hogy alkalmuk legyen szívőnknek megtisztítására, kérte az igazgatóságot, hogy szent Imre napját tegye a katolikus ifjak részére szabad nappá. Ez meg is történt. Mindenkit bünbánatra lelkesített az ő közvetlen szívből fakadt szavaival s azután a gyóntató székbe ült kísérőivel együtt és késő estig fogadta a bünbánókat.

A főispánnál.

Szell József főispán és kedves felesége született Pekri Olga igazi benső örömmel látták vendégül főpásztorunkat. A hosszas kérésnek végre engedett a főpásztor és ez egyszer kivételesen a plebánián kívül elfogadta a szállást. Hiszen ha valakinek nagy örömet okozhat, miért ne tenné meg, mindjárt lemondással is olyanok részére, akik valóban megérdemlik azt. Ennyit jegyez meg csupán e helyen, nehogy szerénységét megsértsem a lelkek gondozásában sokat fáradozó, „mulier fortis” erős asszonyunk.

A szeretet találékony. Abel Janka polgári leányiskolai tanárnő megtalálta az utat, hogyan tegye kellemessé az ünnepteltést kerülő püspöknek a kis körben elfogyasztott vacsora idejét és üdvözölje névnapja estéjén.

Odalopózkodott növendékeivel. Szép énekkel, szavallattal és virág csokorral fejezték ki örömlükét, hódolatukat püspöküknek.

A kísérőket Simon Jenő házfőnök ex-provinciális az ő szokott előzékenységével a legszívesebben látta vendégül. Ezért is hálás köszönet!

Szent Imre napján.

A régi templom új, szépen szóló nagy harangja korán reggel hirdette a november 5-iki ünnepet. Fél hét órákor megjelent a Főpásztor s kísérőivel együtt hozzáfogott a bünbánatszerességének kiszolgáltatásához.

Kilenc órákor a szószékre lépett, beszélt az Oltárszentségről s a többek között megemlékezett a napokban elhunyt Ma x Tivadar nyug. őrnagy és 48-as honvédről. A 85 éves aggastyán a hitközségnek 45 esztendeig volt gondnoka a szerzetesrendnek 35 évig konfratere és 32 évig syndikusa. Nagyon sok jót tett a hitközséggel és ezért méltón ajánlotta őt a hívek buzgó imádságába. A szent mise alatt aránylag nagyon sokan vették magukhoz az Úr szent testét. Végül a jelenlevőket püspöki áldásában részesítve, főpásztori meleg szavakkal köszöntö meg a kitartást és hogy olyan szép számmal vettek részt az istentiszteleten.

Látogatás a kórházakban.

A felebaráti szeretet különösen e harcias időkben a betegek gondozásában nyilvánul a legfenségesebben. E tekintetben Fogaras városa is kivette a maga részét, mert a harcba megsebesültek közül háromszáznál több, különböző vidékről ide szállított beteget vett ápolás alá a vármegyei és csapatkórházban. Kegyelmes Főpásztorunk a hátralevő időt ezek látogatására használta fel. A vármegyei kórházban július 10-én ideköltözött boroszlói Mária-testvérek teljesítik a szolgálatait a legnagyobb odaadással. Püspök Urunk itt hat beteget bérmlt meg saját kérésükre. A többiit vizsgálatla, hátorította. A csapatkórházban végzett hasonló látogatás után a főispánnál 12 órákor rövidesen megebédelt. Ebéd után dr. Dániel Ödönné, Oltáregyesületi alelnöknek tartalmas beszédét hallgatta meg, aki a választmány nevében fejezte ki háláját.

Erre egy órákor az ifjúság soriala mellett elhaladva kocsira ült, hogy három órai utját megtegye a szeles Olt völgyén keresztül Homoród állomáshoz és családi ügyben másnap Budapesten lehessen atyafiai körében.

Ime huszonkét órai működésnek áldásos eredménye!

Quam speciosi sunt pedes evangelizantium!
Mily ékesek a hírhírdetők lábnyomai!

—g.

Fehérruhás hősök.

Már sűrűtedik s az ellenségtől csak imént megtisztított országuton egy huszárjárőr halad szaporán előre. A paranesnok sas-szeme egyszerre csak két fehérruhás nő alakot lát maga előtt, amint serény igyekezettel röjják az utat. Mit kereshet itt két nő?

Csakhamar eléri őket. Az egyik egy zabkenyeret, a másik takarót szorongat a hóna alatt. Karjukon a vörös kereszt.

A hadnagy tisztellettjelesen köszönti a hölgyeket, kiknek egyike W. Mária grófnő, a másik B. Eleménné bárónő volt. Mindket-

ten önkéntes ápolónők. Ez a két nemesszívű dáma aznap kétszáznál több sebesültet köztöltött s az emberföltött munkában egy szál katonai segédkezett nekik. Épen gyalog iparkodtak S.-ba, hogy ott, pihenést nem ismerve, újból munkához lássanak. Pedig napok óta alig aludtak s alig táplálkoztak. A huszárok valahonnan egy rozoga parasztszekeret szereztek s azon küldték tovább a magasztos hivatást teljesítő asszonyokat, kiknek mindnyájan csak esudálattal adózhatnak.

De ne menjünk messze a harctérre. Maradjunk itthon városunkban.

Csupa fehérruhás hősök — a mi vörös kereszties hölgyeink között járunk-kelünk. Hogy járnak-mozognak azok a gyenge kezek a sebekben és a sebek körül, — mily gyöngéd puhasággal és meleg szeretettel kötözik ezek a hősök a hős társak sebeit.

Mikor aztán kifáradnak a kötözésben — hogyan sietnek a konyhába és főzik az ételt sebesültjeiknek; az ételt, mit ismét nagy gondoskodással és utánjárással gyűjtenek össze. Majd odahaza elvégezve a házi dolgait, délután vagy a kötött mozog hósi kezük között, majd pedig varrják, javítják a sebesültek fehéreműit.

Le a kalappal tehát a fehérruhás hősök előtt, ők az itthon lelkes katonái.

A tisztikaszinóban levő sebesültekkel el akarják feledtetni a fájdalmakat s a drága otthonból akarnak lelkükbe egy kis részt varázsolni; pótolni akarják a hiányokat, a mik előfordulnak az étkezés körül; fehéremű készletet szereztek be; azt tisztába hozzák; néha egy kis bor is kerüljön asztalukra és füstöljön a cigaretta. Erre a célra megindult a gyűjtés s így adományoztak:

Tamási Áron, Zomora Dániel 20—20 K; Banberger Károly, Valenta Ernő, Héjja Kálmán, dr. Csabry Bonifác 10—10 K; Kárpiss János 5 K; Soóthy Gyula 4 K; Rass Károly 3 K; özv. Burger Józsefné 4.60 K; Zachariasz Krisztof 2 K; N. N. 24 fillér; Kegyelmes püspök úr 18 üveg bort; Lázár Emilné húst és káposztát; Löv Károlyné húst; Presia Romuluszné tésztát; Fuchs Nándor 1000 drb. cigarettát adományoztak.

Ezen adományokért hálás köszönetüket nyilvánítták s a kegyes adakozók további jóindulatát kérik dr. Csabry Bonifácén és Kárpiss Jánosné.

Nemesak nyulbört, hanem nyulhúst is.

Gyulafehérvár közönsége az idekerült sebesült és beteg katonákat oly gyöngéd szeretettel, áldozatkészséggel ápolja, hogy még egy szülő sem különben.

Különösen a helybeli vöröskereszt önkéntes ápolónői kara az, amely e tevékenységében lelkes, önfeláldozó és fáradhatatlan. Leleményességük csodálatos. Ime egy eset a sok közül:

Az áll. elemi iskolában ápolt sebesültek néhányja künn a fal mellett sütkérezik. Arra jön egy vadász, aki átellenben lakik, s egy frissen lőtt nyulat ad át nekik. Szépen megköszönik, beviszik s rögvest megnyuzák. Kész, de most mit csináljunk vele? — Belép egyik ápolónő. Neki adják. No majd bepácolom — mondja — s lesz magunknak egy jó vacsorájuk. Ott terem a többi ápolónő is. Mi az, mit akar? — Ugyan mi jut abból hatvan embernek? — Igaz, igaz. Venni kellene hozzá. Én adok egy koronát. Én

is, én is és mind adnak, az orvos is ad. De még így sem elég. Hisz a nyulpörköltből kell ennyi csótészta, ennyi zsír, hús stb. stb. — No de hagyják csak leányok — mondja a legelső — majd lesz minden. És lett. Másnap reggel megadótta a mézárásokat egy-egy kgr. hús erejéig. A sebesültek kaptak uszonnát és kitűnő vacsorát. Régen ettek ilyen jól. Hálálkodtak: „Isten fizesse meg nagyságáéknak.”

Egy sebesült katona.

Tábori mise a Kárpátokban.

Irta: **Bálint Zoltán.**

Mindenszentek napja. A fényes menyország s a diadalmas Egyház ünnepe. S ez ünnep magasztossága áthatja a palotákat és kúnyhókat, hegyeket és völgyeket. zeníthető lehet a nadírig s mindenki siet leróni a hódolat és tisztelet adóját az örök boldogság lakóinak.

Ünnep van a bérces Kárpátokban, hol hajdankor az ősmagyarok, kacagányos hősök ijájjal, kelevézzel, buzogánnyal kezökben keltek át Európa gyöngyére s most, amikor lehullott a virág, kopár lett a mező, bronzszínű az erdő, hol esalogányok nem hallatják gyönyörűséges dalaikat, néma áhitat költözött a természet e csodás panorámájába. A Kárpátok fényő koszorúza magaslatain állunk fáva és térdig sárosan. Kőd borítja a havasi tájat s a szürke nehéz ködből alig látszik a jegenye és lucfenyők sötét lombja s azok a fából összetakolt sírkeresztek, kiknek feje fölött symbolusoként állanak, tudtára adva mindenkinek, hogy alatta hősök nyugosznak, kik a halhatatlanok sorába írták be nevüket vérökkel, mikor puskák ropogása, ágyuk bőmbőlése, riadók fuvása között rohantak előre diadalról diadalra az ellenséggel szemben. Tábori sátrak, szekerek ezrei foglalják el az őspagony tisztásait s a mikor vezényszó hallik, kocsik gördülnek, huszárok száguldnak, ágyuk dübörögnek, lokomotívok kattognak egy fenséges kép, isteni jelenet, örökösésemény tárul a szemlélő elé. Mi az? Négyszögletben ulánusok, tüzerek, huszárok, gyalogosok állanak s a terület közepén egyszerű faasztalkán misét mond egy magyar pap. Az asztalon van a megváltásnak, a megigazulásnak, a szeretetnek, a békének jelképe a kereszt kétoldalon viaszgyertyákkal övezve s pislogó lángok csak amúgy dacol a szürke, nehéz köddel. Magyar huszár minisztrál. Nines az az imádkozó kis gyerek, kinél ájtatosabban végezné a rá rótt teendőket. Jön a mise legfontosabb része az Urfelmutatás. Mindenki letérdel s a főheher szent osztát felemel az Urnak szolgája, a kőd felszál s a kelő nap aranyos sugarával mosolyt, örömet és pazar fényt áraszt a táborra, köszöntve Alkotóját a szentségi Jézust, ki még mindig ott tündöklök, ragyog magasan a rózsaszínű sugarban, hogy a vitézőknek idejök legyen elmondani:

„Áldd meg országunkat mi magyar
[hazánkat,
Vezéreljed jóra a mi királyunkat.
Ments meg minket ellenségtől
Döghaláltól és éhségtől
Krisztus teste s vére.”

Mily üdvös intézkedése ez a felsőbbsségnek, hogy ily nehéz pillanatokban gondoskodik a legszebb erénynek: a vallásosság

nak ápolásáról. „Szent legyen táborod” mondja az Úr, vagyis a katonának is vallásosnak kell lennie, tisztán, szeplőtelenül élni, hogy azt a zászlót, melyet az Egyház megszentelt s mely alatt harcolnak be ne mocksolkják a hűtlenség bűnével.

A misének vége. Elhangzik az ite missa est, megszólalnak a kürtök, lóra pattannak a fenyőgallyal díszített piros sápkás daliák, kigyuladt arccal, a lelkesedés nagy tettekre kész hevületével indulnak harcra kivívni a diadalt, megvalósítani az Esmét, melynek erkölcsi alapja oly mély s oly szent, melyet átjárt a hit szava a krisztusi tanból, mely büntetést sújt azokra, kik a hatalmas monarchiát megbántották.

El-el nézem ezeket a vitézeket s a költővel sóhajtok fel:

„Kik rá törtek az ártatlan magyarra,
Most veri meg az Ursten mindenható
[haragja.

H I R E K.

— **Kinevezés.** Dr. Fellner József törvénytudományi tanácsost, ki vakbél operáció után betegen fekszik, lapunk buzgó munkatársát t-széki albiróvá nevezték ki.

— **Athelyezés.** P. Fekete Fausztint az itteni szt. Ferenczrendiek házának főnökét, kinek anyai érdeme van a ház és templom rendbehozásában s ki oly készségesen állott a hívek és papok rendelkezésére, Körösbányára helyezték át.

— **Lelkigyakorlatot tartott** P. Varga jezsuita atya a papnövekedeknek múlt héten, az ájtatosság vasárnap e hó 8-án reggel fejeződött be.

— **A Státus gyűlést** főpásztorunk november hó 18-ikára Kolozsvárra hívta össze.

— **A Kolozsvári róm. kath. főgimnázium ifjúsága** a november első hetében számukra kínáló szünnepokat a kegyelem és hazafias kegyelet napjaivá avatták. Október utolsó napján a konviktus ifjúsága meggyónt, hogy a „Mindenszentek” közbenjárására méltóvá lett lelkük óhaja teljesüljen s legjobb Atyjuk szándékával egyesült szentáldozásuk fogantatos legyen.

A hit és kegyelet lángja égett szívükben . . . mert emberemlékezett óta ma volt először sötét a holtak birodalma — a máskor fényözönben úszó kolozsvári temető. A világ összes méceinek lángja nem elegendő a sok háj jelképezésére, mely égbe tör a jeltelen hantok alatt pihező hősök nyugalmáért. Ma nem hervadó virágot, hanem hervadhatatlan koszorút fontunk kedves elhunytjaink glóriás szellemének . . . s egy-egy myrtuság volt abban az ifjúság által nyújtott áldozat-ajándék. S ez őt napon át. Mert e hó 3-án a főgimnáziumi kongregantisták is mind, s kívülük még sokan elvégezték szentgyónásukat, úgy hogy borromei sz. Károly és sz. Imre herceg napján százon felül egyesültek az ártatlan Bárány lakomáján az akadémiai templomban bemutatott ünnepi misék folyamán. És hősök valának mindannyian — szent eszmék, ideálokért lelkesülő szép jövő nemzedék; kik jószágos földi Atyjukat (kit hálás szívvel Károly napján üdvözöltek) s égi Pártfogójukat (kinek szent Imre ünnepén fogadtak hűséget) követik felemelkedett boldog önoadaadásban.

Püspök atyjunknak dús „lelki virág-coskorral” kedveskedtek. Szent Imre tiszteletére pedig szép ünnepséget rendeztek az ifjúság iránt érdeklődő közönségnek.

Sokan jelentek meg a főgimnázium dísztermében lefolyt szép ünnepélyen, jól-lehet ez inséges évben még a költséges meghívókat is mellőzték. A főtanhatóságot Fejér Gerő dr. státusi referens és Márky Sándor dr. igazgató tanácsos képviselték.

A műsor pompásan illeszkedett be a „nagy idők” keretébe.

És minden pontját nagyszerűen oldották meg. A hazafias hévtől lángoló lelkesedéstől átítatott ünnepi beszéd gyújtó hatású volt. S ez szózárra készítette a Státus Referensét, aki lelkesítő szavakban emlékezett meg a világtörténeti nagy eseményekről s abban hazánk szerepéről. Boldognak mondotta az ifjúságot, mely élő szentanyja lehet a hit és hazafiai erények által megszentelt tényeknek. A szép példák követésére intette az Igazgató úr a lelkes ifjúságot. S a meghatott közönség azzal a felemelő tudattal távozott, hogy a hit és hazafiaság emelői nevelkedő ilyen ifjúságra nyugodt lélekkel bízhatja édes hazánk jövő sorsát.

— **Gyászmise elhunyt X. Pius pápáért.** Főpásztorunk óhajára 12-én gyászmise volt a székesegyházban elhunyt szentséges Atyánk-ért ifjúságunk részvételével.

— **Egy 48 éves róm. kath. megbízható, józanéletű, nős férfi,** ki nagy birtokosknál, mint gazda több évig működött s kitűnő szolgálati bizonyítványokkal rendelkezik, megfelelő állást keres. Címe: Piti István, Haraly u. p. Gelence (Háromszék m.)

— **Okulás . . . (X.)** A Közmuvelődés 43. számában volt szives Á. J. plebános úr cikkemre hason címmel válaszolni. Tanácsait tudomásul veszem, nyugtázom is. — Azok közé szeretném magamat számítani, akik hol-til tanulnak. Mindezek dacára fantom al-tiltásomat, — jöllehet vidéket nem említetem, — sőt ehhez hozzászólásoknak munkatársaim, akik részint „szinte kath. vidéken” működtek vagy annak a vidéknek gyermekei. Így tehát tisztában vagyunk az észjár-tilással is, báresak a penitensek is oly tisztában volnának a bűnbánat kellekeivel. Soraim nem reklimnálásképen irattak, hanem okulásul a „jókaratu embereknek.” Külső formákra nem utazunk, nem is utazunk, de az egyház által követeltek a bűnbánat szentségében megkivánhatjuk azoktól is, akik szintiszta katolikus vidékőlr erre vetődtek. Már ezért is, „tanítsuk meg hiveinket gyón-tilni”, mert hígyje el Á. J. főúr, hogy erre nagy szükség van.

Ének háboru idején a boldogságos Szűzhez. Szövege Tarkányi Bélától. Zenéjét szerzé és harmonizálta Resch L. Gy. székesegyházi karnagy. Többször hallottuk már a székesegyházban ezt a megkapó és megható éneket. Megrendelhető a szerzőnél.

A hadban levőkért s fegyvereinek győzelméért volt múlt vasárnap a székesegyházban ájtatosság. A szent beszédet Balázs kanonok-plebános tartotta, a főle már megszokott szónoki lendülettel; a litániát Zomora vikárius végezte fényes papi segédlettel.

Gyász hír. A nagyenyedi konventuális minorita rendház tagjai szomorú szívvel tudatják, hogy szeretett testvérük:

Főtisztelendő Hassák Mór Vidor örökös rendi kormánytanácsos, erdély-egyházmegyei tb. szentszéki ülnök, az erdélyi róm. kath. Státus kézdívásárhelyi főgimnáziumának nyugalmazott igazgatótanára, életének 57-ik, szerzetességének 35-ik évében több éven át tartó súlyos betegség után, amit Isten szent akaratában megnyugodva szerzeteshez illő példás türelemmel viselte el, halhatatlan lelkét gyakran megerősítve Krisztus Urunk szent testével és vérével, miután áhitatosan fölvetta az utolsó kenet szentségét is, i. évi november hó 9-én este 8 órakor megszűnt testileg élni.

Temetése Nagyenyed városa általános részvétele mellett e hó 11-én folyt le. A szertartást Balázs kanonok végezte nagy segédlettel. A sírnál megható beszédet tartott dr. Monay Ferenc minorita Aradról. Gimnáziumunkat Rass Károly tanár képviselte. A szerzetet Kolozsvárról és Marosvásárhelyről is képviselték.

Az örök Világosság fényeskedik neki!

Hírdetmény. Alulírott elnökség ezúton hozza tudomására a Csik Vármegyei R. Kath. Tanítóegyesület tagjainak, hogy a mult 1913-ik évi november, vagy december havában ezen lap hasábjain közzétett pályázati hírdetést „egy olyan pszichopedagógiai munka megírására, amely a gyermeki lélek megfigyelésének és tanulmányozásának mód”-ját fejtené ki s amely munka jutalma 200 korona, beadási határideje 1915. január 1-e lett volna, az egyesületi választmány előre meg nem jelölhető időig felfüggeszti. A választmány ezen intézkedését az a körülmény indokolja, hogy az egyesületnek igen sok tagja a i. évi augusztus 1-e óta katonai szolgálatot teljesít és így a pályázati versenyben részt nem vehet, ami a fent említett pályázati hírdetésnek ezidő szerinti napirendről való levételét szükségessé tette.

A Csik Vármegyei R. Kath. Tanítóegyesület elnöksége.

Püspöki palotánkra nézve érdekes történeti adatra bukkant levéltári kutatásai közben dr. Temesváry János, folyóiratunk lelkes munkatársa. Ez adat, mely püspöki lakunk régi alakjának és beosztásának végleges megállapításához nagy mérvben hozzájárul, a következő: Báró zetényi Klobusiczky Ferenc, újonnan kinevezett erdélyi püspöknek ama kérdésére, hogy minő a leendő rezidentiája s nem szorul-e az reparációra, a káptalani helynök 1741. július 8-án így válaszol: „Nagyméltóságod hozzám intézett kegyes kérdésére tisztelettel jelentem, hogy a mi a püspöki palotát illeti, annak a második emelete a mult 1740-ik évben összeomlott s, ha csak gyors segítyhez nem jutunk, attól tarthatni, hogy az első emeletre is, a melyben különben hat kényelmes szoba van, hasonló sors vár. A cselédség részére szolgáló földszint eddig teljesen jó karban van s lényegesebb javításra alig szorul. Saját, jól felgott érdekében fog ezek után Nagyméltóságod eljárni, ha minden lehetőséget elkövet, hogy a püspöki székhelyesedéskor alkalmával esedékes jövedelmek leendő lakásának gyökeres helyreállítására fordíttassanak.” Am Klobusiczky püspök így irányban tett lépései a trónnál hatástalannak maradtak s így

a XVIII-ik század négy első évtizedében kétemeletes palota, a felső emeletnek említett beomlása folytán, egy emeletessé vedlett s ezzel kénytelenek még ma is főpásztoraink díszes és magas állásuk dacára magukat beérni.

— **Harcból levél. Uzsok, 1914. nov. 2.** „Bocsánatot kérek, hogy alkalmatlankodom s viszont azért is, hogy ceruzával írok, de itt az oroszok srappelt és granátot osztogatnak, tentát pedig nem lehet kapni. Remélem Nagyságos úr ezért az illetlenségért megbocsát. Egy cikkekét küldök a Közművelődésnek, méltóztassék elfogadni s közlésre bocsájtani.

Oh be ritkán jut alkalom írni, de annál több meditálni a sanyaru helyzetben, különösen ha imakönyvet forgat az ember a kezében, vagy a gyönyörűséges olvasót.”

Fogarasról jelentik: Fogaras vármegye főispánja, Széll József és felesége nagy lelkesedéssel buzgólkodik a hadbavonultak hátramaradottjainak (segítségére érdekében. A határvármegye valóságos nagy műhelyé alakult át, a honnan vagonszámra szállítják a meleg téli ruhát. A vármegyében igen sok sebesült katonát ápolnak s eddig harmincezer korona készpénz adományt gyűjtöttek össze, míg terményben és prémben rengeteg mennyiséget hordtak össze a jólkü adakozók. A főispánné női táborkara állandóan munkában van. A románok viselkedése példás.

— **Megindultak** a régi vonatok a Kolozsvári vonalon 12-től kezdve. Kolozsvárról indul d. u. 4:45-kor érkezik Tövisre este 7:59-kor. Ezzel 9-kor itthon lehetünk. — Tövisről indul d. e. 10:29-kor Kolozsvárra érkezik 12:56-kor. Ehhez a vonathoz reggel 8-kor lehet indulni városunkból.

A termés. Csikvármegye. A kukorica fejlődése rendes volt. A termés jobb a mult évinél. A burgonya terméskilátása megfelel a várakozásnak. Az idei termés a mult évnek legalább háromszorosa tehető. A cukorrépa terméseredménye megfelelő. Az őszi kapások betakarítása elvégződött. Munkáshiány nem volt.

Kiskükölvármegye. A kukorica termés vármegyeszerte jó. A mult évnek legalább kétszerese. A korai dér a későnérő kukoricának ártott. A burgonyatermés is jobb, mint a mult évi. Cukorrépából kevés volt vetve. A termés betakarításával végeztek. Munkáshiány nincs. — **U d v a r h e l y v á r m e g y e.** A kukorica fejlődése rendes volt. A termés mennyisége az előző két évhez képest jónak mondható, bár a rendes átlagot nem érte el. A burgonyatermés várakozáson felül jó volt. A termésbehordás megtörtént.

Sebesültek a vidéken. A napokban Marosvásárhelyről Kocsárd felé utazók, megható jeleneteknek lehettek tanúi. A marosludasi állomáson leszállott 12 sebesült vitéz katona, akiket Marosgezsére a Báró Bánffy János kastélyába üdülésre vittek. A nagylelkű honfőány Ugron Rózália veszi ápolás alá és teljes ellátásra őket. Az állomáson négy fényes hintó várta a sebesülteket fehér karszallagok vörös keresztje ápolójelvényekkel maga a jótékony báró várta őket és dr. Bignói Béláné aki a sebesült hősöket virággal és uzsonnával fogadta. Az utazó közönség megéljenezte a szép jelenetet.

Erdélyi Ifjak!

Kedves Testvéreink!

Tettekre szólított Benneteket a hazánkunkára a társadalom! Elhagyátok szülőiteket házat, feljöttetek a fővárosba, hogy magatokat magasztos kötelességeitek teljesítésére előkészítsétek. Majd mindnyájan először kerültek bele e világ város forgatagába, tapasztalatlanul, tanácstalanul és egészen idegenül. Időtöknek, mely még a köteles munka végzésére is alig elegendő, — nagy részét az előtettek álló nehézségek leküzdésére kell fordítanotok.

Nem érzitek-e, hogy el vagytok hagyatva és teljesen önmagatokra utalva? Nem látjátok-e, hogy úgy éltek itt a fővárosban, mint a széthullott kéve, bár közös szülőföld, közös életcéll, közös ideálok s közös nagy érdekek fűznek össze Benneteket? Nem érzitek-e, a hiányt egy családias körnek, mely szeretettel segítene rajtatok nehéz munkátok végzésében? Amely számotokra megfelelő társadalmi életet teremene? Amely a nemes szórakozás számtalan nevével pihenést és felüdülést nyújtana napi munkátok fáradsámai után? Amely szellemi és anyagi szükségleteitekről és jólétekről egyaránt találatékony készséggel és odaadással gondoskodik?

Hogy ezt a már régóta érzett nagy hiányt pótoljuk, elhatároztuk, hogy megalakítjuk a hatalmas E. M. K. E. védősége, továbbá erkölcsi és anyagi támogatása alatt álló Erdélyi Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Körét, mely hatalmas, erős szövetségbe fogja tömöríteni a fővárosban lakó összes erdélyi főiskolai hallgatókat és hallgatónőket. Programjai bölcs figyelemmel terjed ki a művelt főiskolai hallgató életének minden részletére és mindennemű szükségleteire. Alapítványokat gyűjt, ösztöndíjakat szerez és létesít, tanulmányutakat rendez, üdülő-telepeket létesít. Tagjait kényelmesen és dúsán felszerelt társalgó- és szórakoztató-termekkel, gazdag könyvtárral, felolvasó-estélyekkel, mulatságokkal, kirándulásokkal, lakás- és állasközvetítéssel, kedvezményes jegy fűrdőkbe, színházakba, muzeumokba, vasuti feljegy stb.) nyújtásával, pályadíjak kifizetésével és magas színvonalu lappal szolgálja, melyet a tagok ingyen kapnak. Tagsági díj felévre 2 kor. 50 fill. Rendes tag lehet minden egyetemi és főiskolai hallgató és hallgatónő.

Erdélyi Testvéreink! Körünkben egyesíteni akarjuk az összes erdélyieket, kik a fővárosban végzik tanulmányaikat. És egyesített erőinkkel kivívjuk a minket megillető jogokat, megvédelmezzük eminens érdekeinket s hiven ápoljuk Erdély kultuzát.

Titeket is, az erdélyi középiskolák felsőbb osztályu tanulóit, nagyon kérünk segítetek bennünk nem csak célunk elérésében. Lépjétek be körünk pártoló tagjaink sorába. Az évi 3 korona pártoló tagsági díj fejében jogotok lesz élvezni sok előnyt és segítséget s lapunkat is ingyen küldjük meg Nektek. Ne feledjétek, hogy a közel jövőben Tinéktek is ami körünk nyújt meleg otthonot és meghálálatlan támogatást.

Szeretettel hívunk tehát föl, csatlakozzatok hozzánk mindnyájan mielőbb. A világ-háboru nagy esztendejében fogamzott egyesülésünk az öröknek dús forrását nyitja meg számotokra.

Gondoljatok szeretett kisebb hazátokra.

a bérce Erdélyre, annak magasztos és dicső multjára, aggodalomba ejtő jelenére és arra a kulturmunkára, amelyet Erdély föltek vár. Sulyosak a feladatok, amelyeket vállaltatok, nehéz munka, melyet most végeztek: ragadjátok meg ezt a páratlan alkalmat.

Körünkben otthonra és jóbarátokra leltek. Örömmel üdvözlünk és szeretettel várunk Beneteket.

Budapest, 1914. október 21.

Ács Endre, műgyetemi hallg., Beke Dezső, joghallgató., Cseh András, műgy. hallgató., Csia Sándor, műgy. hallg., Csoma Sándor, ker. akad. hallg., Dobos Imre, orvostanhallg., Gál Ernő, műgyetemi hallg., Gámán László, orvostanhallg., Gortvai László, orvostanhallg., Halász György, orvostanhallg., Halász Imre, műgy. hallgató., Hoffner Ferenc, műgy. hallg., Hoffner Gábor, műgy. hallg., Ifj. Lakner Aladár böles. tud. hallg., Misner Gyula, joghallg., Misner Sándor, joghallgató., Müller Géza, műgy. hallg., Nagy Sándor, műgy. hallg., Pethő György, joghallgató., Pissinger Ferenc, felső ipariskolai hallgató., Sándor Ferenc, felső ipariskolai hallgató., Schwartz Alice, orvostanhallg., Siklósi Tamás joghallg., Solyom Fekete István, jogh., jászberényi Sterba Dezső, műgy. hallg., Szenes Ernő, keresk. akad. h., Szenes Pál, műgyetemi hallgató., Torma János, állatorvosi főiskolai hallgató., Wagner Albert, műgy. hallg., az Előkészítő Bizottság tagjai.

A pécsi 1907. évi orv. kiállításán az Orsz. Ipar-gyűléslet által nagy ezüst éremmel kitüntetve.

Krisztián József és Fia

méhviassgyertyagyár, méz, fáklya és viass raktára

Számos évek óta a pécsi székelyház és más plébániák templomi viassgyertya, örökmeccs, olaj és libója.

Alapított 1829-ben.

A jánljuk a főtisztelendő plebános urak becses figyelmébe kitünő minőségű és az egyház rendeletének megfelelő valódi méhviassból készített templomi és egyéb viassgyertyáinkat bármily nagyságban és az összes templomi kellekeket. — Kívánatra árjegyzékünket bérmentve küldjük.

Telefonszám: 424

PÉCSETT. Füzlet: Szigeti országút 3. sz. Fióküzlet: Jókai-tér 9. szám.

TELEFON SZÁM 16.

Schäser Ferenc, Gyulafehérvár.

TELEFON SZÁM 16.

Feltűnést kelt a teljesen látható írásu eredeti amerikai

FOX-írógép

legújabb modellje.

Dijtalanul bárhol bemutatom.

IRÓGÉPKELLÉKEK: szénpapír, szallagok, írógéppapírok stb., különféle gyártmányukat, eredeti gyári árban állandóan raktáron tartok.

Ügyvédeknek és hivataloknak részletfizetésre is szállítok.

Most jelent meg!

Kapható a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában Gyulafehérvárt

A háború képes krónikája

Az 1914-ik évi háború számos képpel és térképpel.

Szerkesztette: HAZAI HUGÓ, „Az Orszem” című katonai lap szerkesztője.

I. füzet. Ára 40 fillér.

A további füzetek kétheti időközökben fognak megjelenni.

Postán bérmetve zálli va egyes füzetek 45 fill.

4 füzet egyszerre szállítva füzetenként 40 fillér.

A pénz előre beküldendő!

Naponta friss élesztő!

LABUD JÓZSEF

(ezelőtt özv. Lakner Antalné)

GYULAFEHÉRVÁR, NOVÁK FERENCZ-TÉR (a városháza szomszédságában.)

Naponta 2-szer kenyérsütés.

Sütőde és lisztraktár

Ajánlom elsőrendű friss süteményeimet, u. m. tejes és vajjas kiflit, sós kiflit, sós fonotat, kalácsot, továbbá fehér, barna és félbarna kenyereimet. Dusan felszerelt lisztraktáromban házi kenyérnek való legjobb minőségű lisztjeimet, melyek kizárólag csakis a hírneves NEUMANN TESTVÉREK cég aradi gőzmalma örleményei.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó PÉCS, Ferenciek-ucca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák, pluvialék, velumok, baldachinumok, minisztráns ruhák, zászlók, lobbók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen! Személyesen is megjelene.

A XXXI-ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznu és jótekonyc célokra fog fordittatni. Ezen sorsjátéknak összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 375000 koronára rug készpénzben,

Főnyeremény 200.000 korona készpénzben.

Továbbá!

1 főnyeremény — 30.000 K. készp. | 1 főnyeremény — 10.000 K. készp.
1 " " — 20.000 " " | 1 " " — 5.000 " " stb.
összesen 14885 nyeremény 475.000 K. készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1914. évi december hó 9-én.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságól Budapesten (Vámpalota) portomentesen köldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltóüzletben. Jáléktervet kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küld

A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Eladási hirdetés.

A Báró Bruckenthal-fele bérgazdaság megszűnése folytán az alábbi jó karban levő ingóságok igen kedvezményes áron eladók.

Egy 8 lóerejű állami cséplőkazán cséplőgéppel, vas elevátorral, körfűrészszel és vízi fecskendővel.

Egy egyesített lóherefjótógép (Robey), Szecska vágók, Répa vágók, Arató-gépek, kéve kötő és marok rakók, sorvetőgépek, kettős ekék, boronák. Kovács és Bognár műhely felszerelések, gyapju fészülőgép és egyéb gazdasági felszerelések. 21—10—5.

A jelenkor legjobb kályhája!
Verseny nélkül!
PERPETUUM
egyetlen hazai barnaszénrel fűthető
folyton égő kályha.
Legtakarékosabb fűtés! Teljesen szagtalan! Éjjel-nappal egyenletes kellemes meleg! Pontosan szabályozható hőmérséklet! Nincs korom! Nincs salak! Nincs por! Nincs kezelés! Évenként csak egyszer kell befűtteni!

HIRSCH és FRANK
Budapest-Salgótarjáni gépgyár és
vasöntő r. t.
Budapest VI. Aréna-ut 128.

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsóf Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

Fehér vászon- és lenrongyok
bármily mennyiségben vétetnek:
Schäser Ferenc könyvnyomdájában.

Harcztéri térképek

Páris és környék	60 f.	Antwerpen, Lüttich és Namur várainak térképe	60 f.
Középeurópa	1.40 f.	Osztrák-Magyar, Német és Orosz határszéli részek térképe	1.20 f.
A francia-német harcztér	72 f.		

megrendelhetők

Schäser Ferencz

könyv-, papir- és írószerkereskedésében

TELEFONSZÁM 16. **GYULAFEHÉRVÁR** TELEFONSZÁM 16.

A plebániáknak és lelkészi hivataloknak szükséges összes

Egyházi nyomtatványok

valamint a zárszámadásokhoz szükséges

RELATIÓK

kaphatók a Püsp. Lyc. Könyvnyomdában Gyulafehérvárt.